

ชื่อแผนงาน                      แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยจากอุทกภัย เขตสัมพันธวงศ์  
หน่วยงานที่รับผิดชอบ      สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์  
ประจำปีงบประมาณ      ปี พ.ศ.๒๕๖๑

#### หลักการและเหตุผล

เขตสัมพันธวงศ์ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๑.๔๑๖ ตารางกิโลเมตร สภาพทั่วไปเป็นพื้นที่ราบลุ่มติดแม่น้ำเจ้าพระยา นับเป็นเขตกลุ่มชั้นในที่มีขนาดเล็กและพื้นที่น้อยที่สุดของกรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งธุรกิจการค้าที่สำคัญของกรุงเทพมหานครโดยเฉพาะย่านสำเพ็ง และย่านเยาวราช ความเจริญด้านการค้าและเศรษฐกิจ ในพื้นที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ทำให้อาคารบ้านเรือน มีความหนาแน่น มีชุมชนแออัดที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ดังนั้นเมื่อมีฝนตกหนักเป็นเวลานานหรือน้ำทะเลหนุน น้ำเหนือไหลบ่า ล้วนแต่ทำให้มีปัญหา น้ำท่วมขังในพื้นที่เขต ซึ่งจากสถานการณ์อุทกภัยในปี พ.ศ.๒๕๕๔ พื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ ประสบภาวะน้ำท่วมในลักษณะที่มีน้ำเหนือหลากในพื้นที่เขตฝั่งตะวันตก ฝั่งตะวันออก และริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่เดือนตุลาคมเป็นต้นมา ซึ่งนอกจากนั้นยังมีน้ำทะเลหนุนสูงในช่วงปลายเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน มีแนวโน้มจะไหลท่วมเข้าสู่พื้นที่เขตชั้นใน ซึ่งเป็นย่านเศรษฐกิจสำคัญ เช่น ย่านเยาวราช ย่านเจริญกรุง หากน้ำท่วมถึงพื้นที่ดังกล่าวจะเกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของกรุงเทพมหานครอย่างมาก โดยเฉพาะพื้นที่ของเขต สัมพันธวงศ์ ที่มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มติดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาและการก่อสร้างเขื่อนยังไม่แล้วเสร็จ

#### วัตถุประสงค์

๑. เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่เกิดจากอุทกภัย
๒. เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว
๓. เพื่อกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนในการป้องกันและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินจากอุทกภัยให้ชัดเจน บูรณาการ และมีประสิทธิภาพ

#### นิยามศัพท์

อุทกภัย หมายถึง เหตุการณ์ที่มีน้ำท่วมพื้นดินสูงกว่าระดับปกติ ซึ่งมีสาเหตุจากมีปริมาณน้ำฝนมากจนทำให้ปริมาณน้ำส่วนเกินมาเติมปริมาณน้ำผิวดินที่มีอยู่ตามสภาพปกติ จนเกินขีดความสามารถการระบายน้ำของแม่น้ำ ลำคลอง และยังมีสาเหตุมาจากการกระทำของมนุษย์ โดยการปิดกั้นการไหลของน้ำตามธรรมชาติ ทั้งเจตนาและไม่เจตนา จนเป็นอันตรายต่อชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและสิ่งแวดล้อม สามารถจำแนกตามลักษณะการเกิดได้ ดังนี้

๑. น้ำท่วมขัง/น้ำล้นตลิ่ง (Inundation/Over bank flow) เป็นสภาวะน้ำท่วมหรือสภาวะน้ำล้นตลิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากระบบระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป อันเป็นผลจากเกิดฝนตกหนัก ณ บริเวณนั้นๆ ติดต่อกันเป็นเวลาหลายวัน มักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำและบริเวณชุมชนเมืองใหญ่ๆ น้ำท่วมขังส่วนใหญ่จะเกิดบริเวณท้ายน้ำและแผ่ เป็นบริเวณกว้างเนื่องจากไม่สามารถระบายน้ำได้ทัน

๒. น้ำท่วมฉับพลัน (Flash Flood) เป็นสภาวะน้ำท่วมที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันในพื้นที่ เนื่องจากฝนตกหนักในบริเวณพื้นที่ซึ่งมีความชันมาก และมีคุณสมบัติในการกักเก็บน้ำหรือต้านน้ำน้อย หรืออาจเกิดจากสาเหตุอื่นๆ เช่น เขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำพังทลาย น้ำท่วมฉับพลัน มักเกิดขึ้นหลังจาก ฝนตกหนัก และมักเกิดขึ้นในบริเวณที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งอาจจะไม่มีฝนตกหนักในบริเวณนั้นมาก่อนเลยแต่มีฝนตกหนักมากบริเวณต้นน้ำที่อยู่ห่างออกไป การเกิดน้ำท่วมฉับพลันมีความรุนแรงและเคลื่อนที่ด้วยความเร็วมาก โอกาสที่จะป้องกันและหลบหนีจึงมีน้อย



## ขั้นตอนการปฏิบัติ

ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เขตสัมพันธวงศ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมพร้อมรับสถานการณ์การเกิดภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม ดังนี้

### ๑. ก่อนเกิดภัย ประกอบด้วย

#### ๑.๑ การป้องกันและลดผลกระทบ มีแนวทาง ดังนี้

##### ๑.๑.๑ ฝ่ายโยธา สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ดำเนินการดังนี้

(๑) ประเมินความเสี่ยงภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม โดยการประเมินภัยและความล่อแหลม เพื่อประเมินโอกาสหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดอุทกภัย รวมทั้งศึกษาวิธีลดผลกระทบเพื่อนำไปกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการบริหารจัดการภัยจากอุทกภัย

(๒) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมประจำปี

(๓) จัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยและดินโคลนถล่มให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งในเรื่องมาตราส่วนและรายละเอียดของแผนที่

(๔) เตรียมการด้านโครงสร้างโดยการสำรวจและก่อสร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำหรือเส้นทาง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่รับผิดชอบ

(๕) จัดให้มีการศึกษาผลกระทบของการเกิดอุทกภัยครั้งที่ผ่านมา เพื่อให้ทราบข้อมูล ข้อเท็จจริง สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสาธารณภัยของกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

##### ๑.๑.๒ ฝ่ายปกครอง ดำเนินการดังนี้

(๑) จัดทำแผนการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยในพื้นที่เขตแจ้งเตือนภัยและประสานงานพร้อมประชาสัมพันธ์ข่าวการพยากรณ์อากาศและระดับน้ำเพื่อประโยชน์ในการป้องกันภัยและจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมตลอดจนช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยตามแผน ฯ ที่จัดทำไว้

(๒) ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยรวมทั้งข้อมูลพื้นที่ปลอดภัยเพื่อรองรับการอพยพให้เป็นปัจจุบัน

(๓) จัดทำฐานข้อมูลกำลังเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร เครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์การกู้ชีพกู้ภัย เพื่อให้พร้อมเรียกใช้งานได้ทันทีเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน

(๔) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความรู้และความตระหนักแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา และเยาวชน เกี่ยวกับการป้องกันและการปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและปลอดภัย

#### ๑.๒ การเตรียมความพร้อม มีแนวทาง ดังนี้

##### ๑.๒.๑ ฝ่ายปกครอง ดำเนินการดังนี้

(๑) จัดตั้งและฝึกอบรบอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลืองานเจ้าหน้าที่ เช่น อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) อาสาสมัครแจ้งเตือนภัย อาสาสมัครกู้ชีพ

(๒) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๓) ฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ



### ๑.๒.๒ ฝ่ายโยธา ดำเนินการดังนี้

(๑) จัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอุทกภัย หรือเจ้าหน้าที่จาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดเตรียมระบบการแจ้งเตือนภัย ติดตั้งเครื่องวัดปริมาณน้ำฝน อุปกรณ์เตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัย พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังเพื่อส่งสัญญาณเตือนภัยจากอุทกภัยให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้า เพื่อให้สามารถเตรียมการป้องกันและทรัพย์สินให้ปลอดภัยได้ทัน

๑.๒.๓ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม เตรียมความพร้อม ป้องกันภัยให้กับชุมชน การให้ความรู้แก่ชุมชนโดยเน้นการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management :CBDRM)

๑.๒.๔ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำรองเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นและเหมาะสมเพื่อรองรับการอพยพและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิดภัย

๑.๒.๕ ฝ่ายเทคนิค จัดเตรียมระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารสำรองที่จำเป็น พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์สื่อสารให้เพียงพอและใช้งานได้ตลอดเวลา

๑.๒.๖ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม จัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยเพื่อรองรับผู้ประสบภัยพร้อมสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็น

## ๒. ขณะเกิดภัย

การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีแนวทาง ดังนี้

๒.๑ เมื่อได้รับข้อมูลการเกิดอุทกภัยแฉะ ให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย เขตสัมพันธ์วงศ์ ตามระดับความรุนแรง พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ และดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

๒.๒ กรณีจำเป็นต้องรับบริจาคความช่วยเหลือด้านต่างๆ จาก สาธารณชน ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จัดตั้งศูนย์รับบริจาคและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดสถานที่เก็บรักษาสิ่งของและเงินบริจาครวมทั้งวิธีการแจกจ่ายเพื่อให้เกิดเอกภาพ และเป็นประโยชน์แก่ผู้ประสบภัยอย่างเสมอภาค และทันเหตุการณ์

๒.๓ การตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลในกรณีมีผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์จำนวนมาก ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการปฏิบัติงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับในกรณีภัยพิบัติร้ายแรง ระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงมหาดไทย กับ สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

## ๓. หลังเกิดภัย

การจัดการหลังเกิดภัย มีแนวทาง ดังนี้

๓.๑ ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ เขตสัมพันธ์วงศ์ ดำเนินการประเมินความเสียหายและความต้องการเบื้องต้น โดยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

๓.๒ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จัดหาที่พักอาศัยชั่วคราวและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยด้านสุขภาพอนามัย สภาพจิตใจ

๓.๓ การจัดการศพผู้เสียชีวิต มีแนวทางดังนี้

๑) ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จัดหาสถานที่เก็บรักษาศพและพื้นที่ในการพิสูจน์เอกลักษณ์ศพผู้เสียชีวิต



๒) การพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับ ให้เป็นไปตามข้อตกลงความร่วมมือ การปฏิบัติงานพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับในกรณีภัยพิบัติร้ายแรง ระหว่างกรมป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๓) การเคลื่อนย้ายศพ ให้ฝ่ายเทคนิคและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควบคุมการ เคลื่อนย้ายศพผู้เสียชีวิต

๔) ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ป้องกัน ฝ้าระวัง และควบคุมโรคที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

๓.๔ ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พันฟูคุณภาพชีวิต และฟื้นฟูอาชีพของผู้ประสบภัย ทั้งทางด้าน ร่างกายและจิตใจ ให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างปกติ

๓.๕ ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ พันฟูและจัดการระบบสิ่งแวดล้อมชุมชน ทั้งระบบบำบัดน้ำเสีย สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม สามารถใช้ การได้ดังเดิม

๓.๖ ฝ่ายโยธา ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พันฟู โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งสิ่งสาธารณประโยชน์อื่นๆ ที่ได้รับความเสียหายให้กลับสู่สภาพเดิม เช่น สถานที่ ราชการโรงเรียน สถานที่ท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมที่ได้รับความเสียหาย รวมทั้งแก้ไขปัญหามลพิษต่างๆ

๓.๗ ให้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ เขตสัมพันธวงศ์ ดำเนินการฟื้นฟูบูรณะความเสียหาย ในเบื้องต้นโดยใช้งบประมาณของกรุงเทพมหานคร

๓.๘ ฝ่ายโยธา จัดให้มีการศึกษาผลกระทบจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม เพื่อนำไปเป็น ข้อมูลในการบริหารจัดการภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่มในอนาคต

ระยะเวลาดำเนินการ ตลอดระยะเวลา ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

งบประมาณ ใช้งบประมาณกรุงเทพมหานคร

#### การติดต่อสื่อสาร

ให้ใช้การติดต่อทางโทรศัพท์ โทรสาร และวิทยุสื่อสารระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ ดังนี้ ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและลดอุบัติเหตุ จากพาหนะชนิดรถยนต์ของสำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ หมายเลข ๑๙๙, ๐ ๒๒๓๗ ๔๕๔๑, ๐ ๒๒๓๗ ๓๓๔๕ และวิทยุระบบ VHF และ UHF ข่ายเสาอากาศเป็นหลักหากมีเหตุฉุกเฉินให้รายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ศูนย์เสาอากาศ และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรุงเทพมหานคร หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๐ ๐๘๘๙, ๐ ๒๓๕๔ ๖๘๕๘ โดยด่วน

ฝ่ายเทคนิค จัดเตรียมช่องความถี่สื่อสารให้สามารถติดต่อได้ทันที พร้อมทั้งจัดระบบ สื่อสารสำรองให้มีความพร้อม และสามารถติดต่อได้ตลอดเวลา

#### ระบบสายการบังคับบัญชา

การบังคับบัญชาให้ทุกหน่วยงานที่ปฏิบัติการตามแผนนี้ ดำเนินการตามสายงานบังคับ บัญชาปกติ

### ปัญหาและอุปสรรค

๑. แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยจากอุทกภัย จะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนั้น หากเกิดปัญหาในการประสานงานอาจทำให้การปฏิบัติงานไม่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

๒. ความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงานกู้ภัยของเจ้าหน้าที่ มีอยู่อย่างจำกัด

๓. วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และยานพาหนะในการปฏิบัติงานมีอยู่อย่างจำกัด

๔. ความเอาใจใส่ ขวัญและกำลังใจ ตลอดจนการอุทิศเวลาของเจ้าหน้าที่นอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ประจำ

### ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. หากการปฏิบัติงาน เป็นไปตามแผนที่วางไว้ จะลดความซับซ้อน และเพิ่มความชัดเจนในการปฏิบัติงาน สามารถระดมสรรพกำลังต่างๆที่แต่ละฝ่าย หรือหน่วยงานมีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันอุบัติภัยให้กับประชาชน

๒. แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครมีความต่อเนื่องและสามารถปฏิบัติด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อย ประสาน สอดคล้อง และมีประสิทธิภาพ

### การติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผล ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์ เป็นผู้รับผิดชอบและรายงานกรุงเทพมหานคร

ลงชื่อ.....*เมตตา*.....ผู้เสนอแผน  
(นางสาวเมตตา ตันเลวี)  
เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ  
หัวหน้าฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตสัมพันธวงศ์

ลงชื่อ.....*สมบัติ*.....ผู้อนุมัติแผน  
(นายสมบัติ กนกทัตยวรรณ)  
(ผู้อำนวยการเขตสัมพันธวงศ์)